

A takarítókat érintő balesetek és megbetegedések megelőzése

Takarítók a szállodáktól kezdve a kórházakig, a gyártól a mezőgazdasági üzemekig valamennyi ipari ágazatban és munkahelyen dolgoznak, kültéren és beltéren, ezen belül közterületeken egyaránt. A gyakran éjszaka vagy kora reggel, néha egyedül dolgozó takarítók mindenféle környezetben jelen vannak, az általuk végzett munka pedig nélkülözhetetlen.¹

A takarítókat vagy közvetlenül alkalmazzák, és munkaadójuk telephelyén dolgoznak, vagy dolgozhatnak egy harmadik fél által működtetett helyen. Állhatnak közszolgáltatást nyújtó intézmények, magánvállalkozások alkalmazásában, vagy lehetnek egyéni vállalkozók. A takarítók állhatnak alvállalkozó alkalmazásában is, és a hét folyamán több helyszínen is végezhetnek munkát. A szerződéses vagy ipari takarítás sok millió eurót érő ágazat, amely Európa szerte munkavállalók millióit foglalkoztatja.

A legtöbb takarító nő, és részmunkaidőben dolgozik. A munkavállalók jelentős arányban etnikai kisebbségekhez tartoznak². A munkaerő-cserélődés általában nagy, ami az ideiglenes munka és a rövid időre szóló határozott idejű szerződések nagy arányával magyarázható³. Ezek a demográfiai és foglalkoztatási modellek megnehezítik a takarító munkavállalók biztonságának és egészségvédelmének biztosítását.

E tájékoztató célja

A takarítók leginkább feladataik alapján határozhatók meg, nem pedig ágazatként vagy csoportként. A leggyakoribb feladatok a felületek tisztítása – felmosás, portörletés, porszívózás és padlók és munkafelületek polírozása –, valamint a rutinszerű háztartási feladatok. Míg a takarítási munka magában foglalhat olyan feladatokat is, mint az ablaktisztítás és az utcaseprés, ezen E-Fact középpontjában az általános takarítást végző fizetett munkavállalókat érintő problémák megelőzése áll.

Ez az E-Fact hivatott tájékoztatni a munkaadókat, feletteseket, munkavállalókat és képviselőiket, különösen azokat, akik kis- és középvállalkozásokban (KKV) tevékenykednek, a takarítással járó veszélyekről, és arról, hogy hogyan előzhető meg a takarítókat érintő balesetek és megbetegedések. Megjegyzendő, hogy mivel takarítók mindenféle munkahelyen dolgoznak, lehetetlen valamennyi problémával foglalkozni. Az olvasóknak ajánljuk, hogy ellenőrizzék a saját tagállamukban érvényes vonatkozó jogszabályokat, és

A takarítókat érintő balesetek és megbetegedések megelőzése

amennyiben kérdéseik merülnek fel, kérjenek további segítséget az illetékes szervektől.

A takarító munkavállalókat érintő veszélyek és kockázatok

A takarító munkavállalókat fenyegető veszélyek és kockázatok különbözőek lehetnek attól függően, hogy a takarítást éppen melyik munkahelyen végzik. A munkahely típusa határozza meg a következőket:

- milyen hulladékokat takarítanak el; például fűrészport egy asztalosműhelyben vagy vért egy kórházban
- milyen felületeket tisztítanak; például egy ipari üzem betonpadlóját vagy egy irodaépület előcsarnokának csiszolt kő padlóburkolatát
- milyen anyagokat használnak fel a takarításhoz; például fehérítőszereket vagy oldószereket
- milyen munkaeszközöket használnak a takarítás elvégzéséhez.

A takarító munkavállalókat a következő ártalmak érhetik:

- megcsúszás, megbotlás és elesés következtében történő balesetek, különösen „vizes munka” végzésekor
- váz- és izomrendszeri megbetegedések az ismétlődő feladatok és a kézzel végzett munka miatt
- az eltakarított hulladékokból vagy a takarításhoz felhasznált anyagokból származó veszélyes anyagoknak való kitettség
- pszichoszociális problémák miatti károsodás, mint például munkahelyi stressz, megfélemlítés (pszichoterror) és erőszak
- munkafelszerelésekkel kapcsolatos balesetek, mint például ujjak gépekbe való beszorulása és áramütés
- munkaidő-beosztás, például több műszakban végzett munka vagy túlóra.

A takarító munkáltatójának felelőssége, hogy azonosítsa és értékelje a lehetséges ártalmakat, valamint hogy meghatározza az ártalom megelőzéséhez szükséges preventív intézkedéseket, vagy ha ez nem lehetséges, csökkentse az ártalom bekövetkezésének lehetőségét. Ezt a folyamatot kockázatértékelésnek nevezzük.

Kockázatértékelés a takarítók esetében

A kockázatértékelési folyamat célja mindazoknak a kockázatoknak az azonosítása, amelyek ártalmasak lehetnek a munkavállalókra nézve, hatékony intézkedések fogantatása a munkavállalók védelmére. A takarítók balesetekkel és megbetegedésekkel szembeni védelme érdekében a munkáltatónak az egész munkahelyen megelőzési és beavatkozási stratégiákat kell kidolgoznia és alkalmaznia.

A takarítók érintő balesetek és megbetegedések megelőzése

A jogszabályok értelmében a munkáltatók kötelesek megővni dolgozóik egészségét és biztonságát. A munkáltatónak értékelnie kell a munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi kockázatokat, majd javítania kell a biztonság és egészségvédelem színvonalát valamennyi munkavállalóra (és bármilyen egyéb személyre) nézve, akit ártalom érhet. Ha két munkáltató alkalmazottai dolgoznak együtt, a munkáltatóknak össze kell hangolniuk a munkát.

Megfelelő kockázatértékelés alapján kell tehát kiválasztani a munkafelszereléseket és tisztítószereseket, meghozni a személyes védőintézkedéseket, valamint megszervezni a munkaerő képzését és a munkát, a takarítandó hely tulajdonosának vagy üzemeltetőjének bevonásával. Ennek ki kell terjednie valamennyi szabványos tevékenységre, és mindenfajta körülmények között tükröznie kell, hogy ténylegesen hogyan folyik a munkavégzés. Annak érdekében, hogy a munka valamennyi oldalára kiterjedjen a figyelem, a kockázatértékelési folyamatba be kell vonni a munkavállalókat.

Ne feledje:

- minden veszélyes lehet – legyen az munkaanyag, felszerelés, munkamódszer vagy gyakorlat –, ami magában hordozza a károkozás lehetőségét.
- a kockázat annak a – csekély vagy nagy – esélye, hogy valaki a veszély miatt megsérülhet.

A kockázatértékelés folyamata során mérlegelendő vezérelveket lépéssorra lehet lebontani.

1. lépés: A veszélyek és a kockázatnak kitett személyek azonosítása

A potenciális veszélyforrások megkeresése a munkahelyen és a veszélyeztetett munkavállalók azonosítása. A takarítási tevékenységek sokfélesége miatt itt csak a legfontosabb veszélyek említhetők meg. Elengedhetetlen azonban, hogy a kockázatértékelési folyamat minden munkahelyen azonosítsa azokat a veszélyeket, amelyek különösen ártalmasak lehetnek a munkavállalókra nézve.

A legfontosabb veszélyek a következők:

- a nedves felületek vagy földön vezetett kábelek miatti megcsúszások, botlások és esések
- veszélyes anyagok: tisztítószeresek, de a helyszínről származó veszélyes anyagok is; például por
- fertőző anyagokból és porszívózásból eredő biológiai veszélyek; például allergén atkák
- munkafelszerelés: a tisztított felszerelés vagy a takarításhoz használt felszerelés
- az ismétlődő munka és a kézzel végzett munka miatti váz- és izomrendszeri megbetegedések, amelyeket súlyosbít a munkaerő magas átlagéletkora
- nyirkos munkakörülmények

A takarítókat érintő balesetek és megbetegedések megelőzése

- elszigetelt munkahelyeken végzett munka: mentési problémák ellenőrzése
- pszichoszociális problémák, mint például erőszak, szexuális zaklatás és megfélemlítés
- munkaidő-beosztások: a munka intenzitásának növelése és munkaszervezés.

Amennyiben a munkáltató más munkahelyekre küldi takarítóit, követelmény, hogy a munkáltatók együttműködjenek annak biztosítása érdekében, hogy a takarítási tevékenység alatt valamennyi munkavállaló védett legyen – nemcsak a más munkáltató munkahelyén dolgozó takarító védettségét kell biztosítani, hanem azt is el kell kerülni, hogy a takarítók tevékenysége miatt érje sérülés a munkavállalókat.

2. lépés: A kockázatok értékelése és rangsorolása

A fennálló kockázatok – például súlyosságuk és valószínűségük – becslése és rangsorolása. Nagyon fontos, hogy a kockázatok kiküszöbölését vagy megelőzősét célzó tevékenységeket rangsorolni kell.

A folyamat következő lépése a kockázatok értékelése. Miután elvégezték a kockázatok értékelését, az adott hierarchiának megfelelően ellenőrző intézkedéseket kell végrehajtani.

3. lépés: A megelőző lépésről való döntés

A kockázatok kiküszöbölését vagy szabályozását szolgáló megfelelő intézkedések azonosítása. A megelőző intézkedéseket a vonatkozó jogi előírásoknak megfelelően kell mérlegelni. Amennyiben lehetséges, a kockázatot meg kell szüntetni, például a következő módon:

- a vizes takarítás száraz takarítási módszerekkel való felváltása a megcsúszások kockázatának megszüntetése érdekében
- akkumulátoros berendezések használata a földön vezetett kábelekben való megbotlás kockázatának megszüntetése érdekében.

Ha ez nem lehetséges, a veszélyt kevésbé veszélyes dologgal való helyettesítéssel csökkenteni kell. Ez például a következőkkel valósítható meg:

- az agresszív tisztítószerrel kevésbé agresszív tisztítószerrel való helyettesítése
- a kézi súrolókefék motoros súrolókefékkel való felváltása a váz- és izomrendszeri megbetegedések kockázatának csökkentése érdekében.

Alapvetően csoportos intézkedéseket kell megvalósítani, egyéni személyes védelem csak végső lehetőségként alkalmazható, abban az esetben, ha a kockázat más eszközökkel nem előzhető meg vagy nem kontrollálható.

4. lépés: Cselekvés

A takarítókat érintő balesetek és megbetegedések megelőzése

A megelőző és óvintézkedések rangsorolási terv alapján végzett bevezetése (az összes probléma minden valószínűség szerint nem oldható meg azonnal), és annak meghatározása, ki, mikor és mit tesz, ha egy feladatot el kell végezni, és melyek az intézkedések végrehajtására szánt eszközök.

A megelőzési és beavatkozási stratégiáknak vállalati szinten kell kezdődnie a teljes munkaerő védelme érdekében. Példák a vállalati szintű beavatkozási stratégiákra:

- tájékoztatás és képzés biztosítása a termékek és felszerelések emelése és kezelése tárgyában;
- annak biztosítása, hogy a takarítók által felhasznált valamennyi anyag megfelelően fel legyen címkézve, hogy a takarító személyzet képzést és tájékoztatást kapjon az anyagok biztonságos felhasználásáról, és hogy amennyiben szükséges, egyéni védőeszközöket és ruházatot kapjon;
- a gyártó biztonsági adatlapjának megszerzése minden termékhez, és annak biztosítása, hogy a takarítók megértsék a különféle tisztító termékekkel kapcsolatos kockázatokat és ellenőrző intézkedéseket;
- az elektromos berendezések rendszeres kipróbálásának és vizsgálatának biztosítása a például a nedves padlón futó elektromos vezetékekkel járó elektromos kockázatok megelőzése érdekében;
- a takarítók tájékoztatása és képzése a tűzkockázatokról, az óvintézkedésekről és a tűz esetén történő kiürítésről, valamint a tűzriasztók kipróbálása a takarítók munkavégzése közben, hogy vészhelyzetben képesek legyenek felismerni a riasztó hangját; ezt minden takarított helyen el kell végezni;
- csúszásmentes cipők biztosítása vagy csúszásmentes lábbelik használatának ajánlása/ ösztönzése, lehetőleg elektromosan szigetelő anyagból, például gumiból;
- írott útmutatás biztosítása az előnyben részesített és hitelesített munkavégzési gyakorlatokról;
- karbantartási eljárások kidolgozása a takarítók munkafelszereléseinek tekintetében; például a targoncák és mechanikus emelőberendezések ellenőrzése és karbantartása
- olyan padlótisztító termékek alkalmazása, amelyek a takarítás alatt nem idéznek elő csúszásveszélyt;
- annak elérése, hogy az ügyfelek megfelelő világítást és szellőztetést biztosítsanak a takarítási tevékenységek alatt, ha ezeket a munkaidőn kívül végzik;
- annak biztosítása, hogy a hulladéktömörítőket csak képzett munkavállalók használhassák;
- a butoxietanol alapú üvegtisztítók, szőnyegfolt-tisztítók és általános célú tisztítószer, a sósavat és foszforsavat tartalmazó WC-tisztítók, nátrium-hidroxid (erős zsírtalanító) és kolaminvegyületeken alapuló termékek, mint például padlótisztítók és zsírtalanítók megelőzése.

A takarítók érintő balesetek és megbetegedések megelőzése

A munkavállalókat tájékoztatni kell a kockázatokról és a védelmüket szolgáló intézkedésekről. A veszély kiküszöbölésekor azt is fontos ellenőrizni, hogy nehogy új veszély alakuljon ki.

5. lépés: Nyomon követés és felülvizsgálat

Az értékelést rendszeres időközönként felül kell vizsgálni annak érdekében, hogy naprakész maradjon. Az értékelést a szervezetben bekövetkező bármilyen jelentős változás esetén, illetve baleset vagy majdnem bekövetkezett baleset kivizsgálásának megállapításai alapján felül kell vizsgálni.

A megelőző intézkedések bevezetése után megfelelő működésük érdekében ellenőrizni kell azokat. A felettesek alkalmasak a leginkább arra, hogy napi szinten biztosítsák az ellenőrző intézkedések hatékonyságát.

Egyes munkavállalók jogállásuktól, tagállamuktól vagy az őket fenyegető veszélyektől függően jogosultak egészségügyi ellenőrzésre.

Jogsabályi előírások és stratégiai intézkedések

Az európai irányelvek a munkavállalók védelme érdekében minimumszabványokat határoznak meg. Ezeket átültették a tagállamok jogába. Ezek közül a legfontosabb az a keretirányelv (89/391/EGK), amely a kockázatértékelési folyamatot és a munkáltatók által követendő megelőző intézkedések hierarchiáját határozza meg. A legfontosabb irányelvek közül néhány megtalálható e dokumentum végén. Ellenőrizze saját nemzeti hatóságainál, hogy milyen jogszabályok vannak érvényben; az irányelvek minimumszabványokat állapítanak meg – lehetséges, hogy az Ön tagállamában ennél szigorúbb előírásokat határoznak meg.

Sok szabvány, például ISO és CEN szabványok is vonatkozhatnak a takarítókra. Ezek részletes műszaki információkat adnak a munkahelyek és a felszerelések elrendezésére vonatkozóan; ilyenek például a rezgéssel szembeni expozícióra vonatkozó szabványok.

Munkahelyi megoldások

Napközbeni takarítás

A takarítási munkát gyakran részmunkaidőben, a rendes munkaidőn kívüli időpontokban, kora reggel, este, éjszaka végzik, jöllehet, az antiszociális munkaidő és a rendszertelen műszakbeosztás növelheti a takarító munkavállalókat érő ártalom kockázatát (ha valaki például éjszaka egyedül dolgozik). Mint ahogyan néhány tagállamokban bizonyították, a takarítást nem szükséges a rendes munkaidőn kívül végezni, és ahol megvalósították, arról számoltak be, hogy a napközbeni takarítás nemcsak a takarító munkavállalók

A takarítókat érintő balesetek és megbetegedések megelőzése

számára bizonyult jótékonnak, hanem az ügyfélvállalkozások számára is, mivel például gyorsabban reagáltak, ha valami kifolyt.^v

Innovatív munka

A takarítást alacsony státusú foglalkozásnak tartják. Ez a széles körben elterjedt nézet sok tényező eredménye. Ezek egyike az, hogy gyakran a leghagyományosabb munkavégzési módszereket és eszközöket használják. Az ergonómikus formatervezés javítása rendszerint együtt jár az új, kifinomult és módszeresebb munkavégzési módszerek, felszerelések és gépek bevezetésével. Ebből adódóan a munka több munkavállaló számára válhat vonzóbbá. A takarításról mint foglalkozásról kialakult kép és a munkahelyi elégedettség javítása az egészségesebb és jobb minőségű munka révén a termelékenység növekedéséhez vezethet.

Információforrások

Az interneten rengeteg hasznos információ található a takarítókról, munkájukról és egészségükről. Az alábbiakban válogatást találhatnak ezekből:

Online információk

- Bena, A., Mamo, A., Marinacci, C., Pasqualini, O., Tomaino, A., Costa, G., 'Infortuni ripetuti, rischio per professioni in Italia negli anni novanta' (Risk of repeated injuries by economic activity in Italy in the 1990's), Med Lav, 96, Suppl pp. 116-126, 2005, Italian, <http://www.dors.it/alleg/0201/09-bena.pdf>
- European Agency for Safety and Health at Work, Accident prevention in practice ISBN 92-95007-34-4, 2001, <http://osha.europa.eu/publications/reports/103/>
- European Federation of Cleaning Industries, Health & Safety in the office cleaning sector. <http://www.feni.be/index.php?id=19&L=0>
- Gamperiene, M., Nygård, J., Sandanger, I., Wærsted, M., Bruusgaard, D., 'The impact of psychosocial and organizational working conditions on the mental health of female cleaning personnel in Norway', J Occup Med Toxicol., 1(1), Nov 2006, <http://www.occup-med.com/content/1/1/24>
- GMB: Britain's General Union, Health and Safety for cleaners: A GMB guide. <http://www.gmb.org.uk/Templates/PublicationItems.asp?NodeID=91047>
- Health & Safety Executive, Caring for cleaners. Guidance and case studies on how to prevent musculoskeletal disorders, HSG234, ISBN 0-7176-2682-2 <http://www.hse.gov.uk/press/2003/e03078.htm>
- Health & Safety Executive, Safe use of cleaning chemicals in the hospitality industry. <http://www.hse.gov.uk/pubns/cais22.pdf>
- Hoods, V., Buckle, P., Haisman, M., Musculoskeletal health of cleaners, Robens Centre for Health Ergonomics, University of Surrey, 1999, http://www.hse.gov.uk/research/crr_pdf/1999/CRR99215.pdf

A takarítókát érintő balesetek és megbetegedések megelőzése

- Huth, Elke, Arbeitsfelder: Arbeits- und Gesundheitsschutz in der Reinigung, Reinigungs- und Hygiene – Technik, Facility Management, <http://www.bewegungs-abc.de/haupt.htm>
- Instituto Sindical de Trabajo, Ambiente y Salud, [Fichas internacionales de datos de seguridad](http://www.istas.net/webistas/abreenlace.asp?idenlace=1570). <http://www.istas.net/webistas/abreenlace.asp?idenlace=1570>
- Scherzer, T., Rugulies, R., Krause, N., 'Work-related pain and injury and barriers to workers' compensation among Las Vegas hotel room cleaners', Am J Public Health, 95(3), Mar 2005, pp. 483-488, <http://www.pubmedcentral.nih.gov/articlerender.fcgi?artid=1449206>
- Union Network International, Health and Safety in the office cleaning sector – European manual for employees, 2000. http://www.union-network.org/UNIsite/Sectors/Property_Services/Cleaning/CleaningManual.htm

Nyomtatott kiadványok

- Flyvholm, M., Mygind, K., Sell, L., Jensen, A., Jepsen, K., 'A randomised controlled intervention study on prevention of work related skin problems among gut cleaners in swine slaughterhouses', Occup Environ Med., 62(9), Sep 2005, pp. 642-649.
- Gamperiene, M., Nygård, J., Brage, S., Bjerkedal, T., Bruusgaard, D., 'Duration of employment is not a predictor of disability of cleaners: a longitudinal study', Scand J Public Health, 31(1), 2003, pp. 63-68.
- Kumar, R., Chaikumarn, M., Lundberg, J., 'Participatory ergonomics and an evaluation of a low-cost improvement effect on cleaners' working posture', Int J Occup Saf Ergon., 11(2), 2005, pp. 203-210.
- Laursen, B., Søgaard, K., Sjøgaard, G., 'Biomechanical model predicting electromyographic activity in three shoulder muscles from 3D kinematics and external forces during cleaning work', Clin Biomech (Bristol, Avon), Volume 18, Issue 4, May 2003 May, pp. 287-295.
- Massin, N., Hecht, G., Ambroise, D., Héry, M., Toamain, J., Hubert, G., Dorotte, M., Bianchi, B., 'Respiratory symptoms and bronchial responsiveness among cleaning and disinfecting workers in the food industry', Occup Environ Med., 64(2), Feb 2007, pp. 75-81.
- Mondelli, M., et al., 'Carpal tunnel syndrome and ulnar neuropathy at the elbow in floor cleaners', Neurophysiol Clin., 36(4), Jul-Aug 2006, pp. 245-53.
- Zock, J., et al., 'Asthma risk, cleaning activities and use of specific cleaning products among Spanish indoor cleaners', Scand J Work Environ Health., 27(1), Feb 2001, pp. 76-81.

Szabványok

- EN 14253:2003

A takarítókát érintő balesetek és megbetegedések megelőzése

- Mechanikai rezgés – egész testre ható munkahelyi rezgés egészségügyi szempontú mérése és számítása – gyakorlati útmutató
- **ISO 2631:2001** Mechanikai rezgés és lökés – az emberre ható egésztest-rezgés értékelése.
- **ISO 5349:1986** Mechanikai rezgés – az emberre ható, kézen átvitt rezgés becslésének és mérésének irányelvei.
- **ISO 5805:1997** Mechanikai rezgés és lökés – emberi expozíció – szótár.
- **ISO 8662:1988** Hordozható motoros kéziszerszámok – a rezgések mérése a fogantyún.
- **EN ISO 20643** Kézben tartott és kézi vezetésű gépekből származó rezgés – a rezgés mérése a fogantyú felületén (ISO/DIS 20643:2002).

Vonatkozó irányelvek

- a biológiai anyagokról szóló, 2000. szeptember 18-i 2000/54/EK irányelv – ennek az irányelvnek a célja minimumkövetelmények meghatározása annak érdekében, hogy a munkájuk során biológiai anyagoknak kitett munkavállalók védelme tekintetében biztosítsa a biztonság és az egészségvédelem magasabb szintjét.
- a fizikai tényezőkről (vibráció) szóló, 2002. június 25-i 2002/44/EK irányelv – a munkavállalók vibráció hatásából keletkező kockázatoknak való expozíciója.
- az 1989. június 12-i 89/391/EGK keretirányelv – ez munkavállalók biztonságának és egészségvédelmének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről szóló általános irányelv kötelezi a munkáltatókat a szükséges intézkedések meghozására a munkavállalók biztonságának és egészségvédelmének biztosítása érdekében munkájuk valamennyi szempontját illetően.
- a munkahelyekről szóló, 1989. november 30-i 89/654/EGK irányelv – a már használatban lévő és az először használatba vett munkahelyeken betartandó biztonsági és egészségvédelmi minimumkövetelményekről szól. A követelmények részletes leírása az irányelv mellékleteiben olvasható.
- a munkafelszerelésekről szóló, 1989. november 30-i 89/655/EGK irányelv – a munkafelszerelések, például szerszámok és gépek felhasználására vonatkozó követelményeket állapít meg.
- az egyéni védőeszközökről szóló, 1989. november 30-i 89/656/EGK irányelv – minden egyéni védőeszköz alkalmazása során figyelembe kell venni az ergonómiai követelményeket és a munkavállaló egészségi állapotát; a védőeszköznek a szükséges igazítások után megfelelően illeszkednie kell a viselőhöz.
- a kézi tehermozgatásról szóló, 1990. május 29-i 90/269/EGK irányelv – el kell kerülni a kézi tehermozgatás szükségességét, máskülönben a tehermozgatást meg kell szervezni, és a munkavállalókat megfelelő képzésben kell részesíteni.

A takarítókat érintő balesetek és megbetegedések megelőzése

- az ideiglenes munkavállalókról szóló, 1991. július 29-i 91/383/EGK irányelv – a cél kiegészítő rendelkezések végrehajtása annak biztosítása érdekében, hogy az ideiglenes munkavállalók más munkavállalókkal azonos szintű védelemben részesüljenek.
- a munkaidőről szóló, 1993. november 23-i 93/104/EGK irányelv – a cél a munkaidő-szervezés bizonyos, a munkavállalók egészségével és biztonságvédelmével kapcsolatos szempontjaira kiterjedő minimumkövetelmények elfogadása. Ami a takarító munkavállalókat illeti, védeni kell őket a főként a rendszeretlen munkaidő-beosztásból és az éjszakai munkavégzésből adódó, egészségüket és biztonságukat érintő káros hatásokkal szemben.
- a fiatal munkavállalókról szóló, 1994. június 22-i 94/33/EK irányelv – az irányelv felelősséggel ruházza fel a munkáltatókat annak biztosítása érdekében, hogy a kockázatértékelés munkájuk megkezdése előtti elvégzésével minimálisra csökkentsék a fiatal munkavállalókat érintő kockázatokat. Azt is meg kell határozni, hogy a fiatal munkavállaló számára nem tiltott-e bizonyos takarítási munka végzése.
- a gépekről szóló, 1998. június 22-i 98/37/EK irányelv – a munkahelyen használt gépekre vonatkozó követelmények.

Kapcsolódó irodalom

¹ European Federation of Cleaning Industries, The Cleaning Industry in Europe, An EFCI Survey Edition 2006 (Data 2003) <http://www.feni.be>

² European Federation of Cleaning Industries, The Cleaning Industry in Europe, An EFCI Survey Edition 2006 (Data 2003) <http://www.feni.be>

³ Mormont, M., *Institutional representativeness of trade unions and employers' organisations in the industrial cleaning sector*, Université Catholique de Louvain, Institut des Sciences du Travail, Project number VC/2003/0451, 146 pp. http://www.trav.ucl.ac.be/recherche/pdf/%202002/2001%2012%20LPS_final.pdf

^v Schlese, M., Schramm, F., *Beschäftigungsbedingungen in der Gebäudereinigung*, Berichte der Werkstatt für Organisations und Personalforschung e.V., Berlin 2004, ISSN 1615-8261.